

Dokumenttyp	Policy
Dokumentansvarig	Kommunkontoret
Upprättad	2019-08-20
Antagen	Kf 2013-09-23, 102
Senast reviderad	Ks 2020-04-06, § 34
Dokumentet gäller för	Samtliga nämnder

Policy för nationella minoriteter och minoritetsspråk

Innehåll

Syfte.....	3
Bakgrund.....	3
1. Den svenska minoritetspolitiken.....	3
2.1 Allmänna bestämmelser och särskilda rättigheter	4
2.1.1 Allmänna bestämmelser	4
2.1.2 Särskilda rättigheter.....	4
2. Kiruna kommuns minoritetsspråkspolitik.....	5
2.1 Målsättning i Kiruna kommun.....	5
2.1.2 Information	5
2.1.3 Bevarande och utveckling av språk och kultur	5
2.1.4 Inflytande och delaktighet	5
2.1.5 Personal.....	6
2.1.6 Rätten till förskola eller äldreomsorg på minoritetsspråk.....	6
2.1.7 Strategier.....	6
2.2 Uppföljning och ansvarsfördelning	6

Syfte

Syftet med detta policydokument är att redogöra för Kiruna kommuns förhållningssätt till frågor rörande nationella minoriteter och minoritetsspråk, samt säkerställa kommunens fortsatta arbete med dessa frågor. Policyn gäller för kommunens samtliga verksamheter, kommunstyrelse och nämnder.

Bakgrund

År 2000 erkändes romer, judar, samer, tornedalingar och sverigefinnar som nationella minoriteter i Sverige och romani chib, jiddisch, samiska, meänkieli och finska erkändes som minoritetsspråk. Kiruna har historiskt sett alltid varit och är en mångkulturell och flerspråkig kommun. Sedan år 2000 har Kiruna kommun varit förvaltningsområde för finska, meänkieli samt samiska, med det medföljer särskilda skyldigheter att erbjuda viss service och omsorg på dessa tre språk.

Minoritetsspråklagarna (SFS 1999:1175 och 1176) gav talande av finska, meänkieli och samiska rätt till förskoleverksamhet och äldreomsorg på sitt modersmål samt rätt att använda minoritetsspråk vid kontakt med förvaltningsmyndigheter i ärenden som avser myndighetsutövning och har anknytning till förvaltningsområdet. Lagarna syftar till en revitalisering av språken och ett stärkt skydd för våra minoritetskulturer.

Lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:724) trädde i kraft 1 januari 2010. Den ersätter lagar om rätt att använda samiska respektive finska och meänkieli hos förvaltningsmyndigheter och domstolar.

Från 1 januari 2019 har lagen (2009:724) reviderats och förstärkts. Syftet med lagförändringarna är att stärka det grundläggande skyddet för de nationella minoriteternas språk och kultur och att stärka de utökade rättigheter som finns inom förvaltningsområdena för finska, meänkieli och samiska. Barns och ungas möjligheter till inflytande ska främjas särskilt.

1. Den svenska minoritetspolitiken

Målet för den svenska minoritetspolitiken är att ge skydd till de nationella minoriteterna, stärka deras möjligheter till inflytande och stödja de historiska minoritetsspråken så att de hålls levande.

Regeringens strategi för de nationella minoriteterna omfattar åtgärder för att:

- Förtydliga den rättsliga regleringen av de nationella minoriteternas rättigheter genom en sammanhållen lag som gäller i hela landet och inte enbart i en viss region i landet.
- Motverka diskriminering och utsatthet.
- Säkerställa en bättre efterlevnad av Europarådets ramkonvention (om skydd för nationella minoriteter) och minoritetsspråkskonventionen (den europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk) och uppföljning av vidtagna åtgärder.
- Stärka de nationella minoriteternas egenmakt.
- Främja bevarandet av de nationella minoritetsspråken.

2.1 Allmänna bestämmelser och särskilda rättigheter

I de allmänna bestämmelserna innefattas samtliga nationella minoritetsspråk. Utöver dessa bestämmelser finns även särskilda rättigheter för finsk-, samisk- och meänkielitalande inom respektive förvaltningsområde. De kommuner som är ett förvaltningsområde får årligen ett statsbidrag, som är avsett att användas till de merkostnader som uppkommer i kommunen med anledning av de rättigheter som enskilda har enligt lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk, och till åtgärder för att stödja användningen av finska, meänkieli och samiska.¹

2.1.1 Allmänna bestämmelser

De allmänna bestämmelserna innebär bland annat att:

- Förvaltningsmyndigheter ska informera de nationella minoriteterna om deras rättigheter
- Det allmänna har ett särskilt ansvar för att skydda och främja de nationella minoritetsspråken och ska även främja de nationella minoriteternas möjligheter att behålla och utveckla sin kultur.
- Barns utveckling av en kulturell identitet och användning av det egna minoritetsspråket ska främjas särskilt
- Förvaltningsmyndigheter ska ge de nationella minoriteterna möjlighet till inflytande i frågor som berör dem, och så långt det är möjligt samråda med minoriteterna i sådana frågor
- En kommun som inte ingår i något förvaltningsområde ska erbjuda den som begär det möjlighet att få hela eller en väsentlig del av den service och omvårdnad som erbjuds inom ramen för äldreomsorgen av personal som behärskar finska, jiddisch, meänkieli, romani chib eller samiska, om kommunen har tillgång till personal med sådana språkkunskaper.

2.1.2 Särskilda rättigheter

De särskilda rättigheterna innebär bland annat att:

- Enskilda har rätt att använda språken vid muntliga och skriftliga kontakter med myndigheter i enskilt ärende där myndigheten är beslutsfattare
- Myndigheten är skyldig att ge muntligt svar på samma språk samt att på begäran ge en skriftlig översättning av beslut och motivering
- Myndigheten kan bestämma särskild tid och plats där servicen ges på minoritetsspråk
- Förvaltningsmyndigheter ska verka för att det finns tillgång till personal med kunskaper i minoritetsspråken
- Kommuner som ingår i ett förvaltningsområde ska erbjuda den som begär det möjlighet att få hela eller en väsentlig del av den service och omvårdnad som erbjuds inom ramen för äldreomsorgen av personal som behärskar finska, meänkieli respektive samiska
- En hemkommun som ingår i ett förvaltningsområde ska erbjuda barn, vars vårdnadshavare begär det, plats i förskola där hela eller en väsentlig del av utbildningen bedrivs på finska, meänkieli respektive samiska. Vårdnadshavare som ansöker om förskoleplats för sitt barn ska tillfrågas om de önskar plats i sådan förskola som avses i första stycket. (Regleras i Skollagen 8 kap § 12a).

---

¹ Förordning (2009:1299) om nationella minoriteter och minoritetsspråk, utfärdad 2009-11-26

2. Kiruna kommuns minoritetsspråkspolitik

Språket är en grundläggande beståndsdel i den identitetsskapande processen, och en viktig bärare av kulturella värden, därför är flerspråkighet och främjandet av det något som kommunen ska tillvara ta. För att språk ska utvecklas och leva vidare krävs att de både syns och hörs, det som syns uppmuntrar i sin tur till ytterligare språkanvändning.

Minoritetsspråksfrågorna är viktiga eftersom det handlar om mänskliga rättigheter, demokrati och individers identitet. Inflytande och delaktighet är ett grundläggande fundament för hela det minoritetsspråkspolitiska arbetet, därför är det viktigt att arbetet med dessa frågor ska genomföras tillsammans med nationella minoriteter.

2.1 Målsättning i Kiruna kommun

Detta policydokument syftar till att säkerställa kommunens efterlevnad av minoritetsspråklagarna. Det vill säga att kommunen ska arbeta för att stärka och synliggöra de lokala kulturerna, aktivt arbeta för språkens revitalisering, och som förvaltningskommun uppmuntra till användandet av finska, meänkieli och samiska i det offentliga rummet.

Det är viktigt att kommunmedborgarna, speciellt barnen, känner en stolthet över sina kulturella rötter och att det är lika naturligt att prata som att höra dessa språk i hela samhället och i alla sammanhang. Därför anser Kiruna kommun att det är av största vikt att förankra dessa frågor i den ordinarie kommunala verksamheten, bland personalen och ute i det lokala samhället.

För att säkerställa att målsättningen uppfylls ska kommunstyrelsen och nämnderna upprätta riktlinjer/aktiviteter utifrån den egna verksamheten.

För att uppnå kommunens övergripande målsättning gällande det minoritetsspråkspolitiska arbetet har ett antal övergripande långsiktiga mål preciserats som utgångspunkt för nämnder och styrelser årliga målarbete.

2.1.2 Information

Kiruna kommun ska:

- Aktivt informera kommunmedborgarna om sina rättigheter enligt minoritetsspråklagen.
- Sprida kunskap om de nationella minoriteterna och minoritetsspråken och deras lagstadgade rättigheter hos allmänheten och personal.
- Ha en fungerande funktion för tolkning och översättning.
- Se till att enskilda ska kunna använda sitt språk i alla kontakter med kommunen och få behövlig information på sitt minoritetsspråk.

2.1.3 Bevarande och utveckling av språk och kultur

Kiruna kommun ska:

- Främja de nationella minoriteternas möjligheter att behålla och utveckla sin kultur.
- Synliggöra minoritetsspråken genom att använda dessa i offentliga rum och sammanhang.
- Arbeta för att främja språk- och kulturaktiviteter, specifikt för barn och äldre.

2.1.4 Inflytande och delaktighet

Kiruna kommun ska:

- Föra en strukturerad dialog med de nationella minoriteterna i syfte att kunna beakta deras synpunkter och behov i kommunens beslutsfattande.

2.1.5 Personal

Kiruna kommun ska:

- Utbilda personal i minoritetsspråk samt säkerställa att personalen har kunskap om Kiruna kommuns skyldigheter som förvaltningsområde.

2.1.6 Rätten till förskola eller äldreomsorg på minoritetsspråk

Kiruna kommun ska:

- Erbjudna förskola på minoritetsspråk samt modersmålsundervisning.
- Erbjudna den som begär det möjligheten att få hela eller en väsentlig del service och omvårdnad som erbjuds inom ramen för äldreomsorgen av personal som behärskar finska, meänkieli eller samiska.

2.1.7 Strategier

Kiruna kommun ska:

- Anta riktlinjer samt årliga mål för kommunens fortsatta arbete med frågor rörande nationella minoriteter och minoritetsspråk.

2.2 Uppföljning och ansvarsfördelning

Policyn för minoritetsspråk är ett kommungemensamt dokument, vilket innebär att samtliga nämnder och styrelse ska arbeta efter policyn.

Kommunfullmäktige:

- Fastställer policyn.

Kommunstyrelse/minoritetsspråksrådet

- Anta riktlinjer/ instruktion för upprättande och uppföljning av mål

Samtliga nämnder och styrelse:

- Ansvarar för att upprätta och följa upp verksamhetsspecifika mål, se till att dessa efterföljs och är känd bland medarbetarna.

Samtliga förvaltningar:

- Ansvarar för att policyn för nationella minoriteter och minoritetsspråk är väl förankrad i respektive verksamhet.

Kommunkontoret/Ansvarig för policy:

- Samordnare- ansvarar för att initiera revidering av styrdokument däribland att det finns en aktuell version av policyn
- Samordna mål och uppföljning av desamma